

Відомості Верховної Ради України. 1992. №9. Ст. 106.

3. Війна «гібридна». Політологічний енциклопедичний словник / укл.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2015. 816 с. С. 67.

4. Марчук: Співвідношення невійськових і військових дій у гібридній війні Росії – чотири до одного. URL https://zik.ua/news/2017/12/18/marchuk_spravvidnoshennya_neviyskovykh_i_viyskovykh_diy_u_gibrydniy_viyuni_rosii_1228113. (дата звернення: 20.01.2019).

5. Генсек ООН: настав час запровадити правила ведення кібервійни. URL: <https://www.euointegration.com.ua/news/2018/02/16/7077641/>. (дата звернення: 20.09.2016).

УДК 340.1 (043.2)

Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНО - ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Актуальність обраної теми в сучасних умовах становлення правової, соціальної держави в Україні є надзвичайно важливою. Оскільки одним із основних завдань соціально-правової держави є принцип пріоритетності прав людини і громадянина. Для реалізації конституційних закріплених прав і свобод людини в Україні необхідно мати налагоджений соціально-правовий механізм забезпечення прав і свобод людини - систему засобів і чинників, що забезпечують необхідні умови поваги до всіх основних прав і свобод людини, які є похідними від її гідності. Поняття «соціально-правовий механізм забезпечення прав людини» підкреслюється, що правовий механізм частина соціального і діє з ним у єдності. Завдання механізму соціально-юридичного забезпечення прав людини охорона, захист, відновлення порушених прав, а також формування загальної і правової культури населення [1, с. 23].

Від сформованого та реально діючого соціально-правового механізму забезпечення прав людини, і особливо забезпечення права на життя залежить реалізація всіх прав особистості.

В суспільстві існують основні підсистеми механізму соціально-правового забезпечення прав і свобод людини; перш за все, це механізм реалізації, який включає заходи, спроможні створити умови для реалізації прав і свобод людини; механізм охорони, який включає заходи з профілактики правопорушень для утвердження правомірної поведінки особи; щодо захисту її життя та повноцінної реалізації своїх прав; механізм захисту, який включає заходи, що призводять до відновлення порушених прав неправомірними діями і відповідальності особи, яка

вчинила ці правопорушення.

У разі порушення прав особи без їх відновлення, а також юридичної відповідальності з боку правопорушення правові гарантії механізму захисту прав людини не можуть вважатися такими, що повністю здійснилися. Заходи захисту суспільних відносин – первинна захисна реакція на самий факт відхилення від охоронних заходів, яка має завдання примусити зобов'язану особу виконувати обов'язки, накладені на неї законом або договором. Завдання юридичної відповідальності полягає в покладенні нового обов'язку зазнавати позбавлень, нести правовий збиток. Якщо ми звернемося до основних Міжнародних документів з прав людини, зокрема, до Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод, то побачимо, що держава гарантує кожному, хто перебуває під її юрисдикцією, права і свободи, передбачені Конвенцією. Це означає серед іншого, і широке роз'яснення понять прав людини. Адже права людини – це не тільки ряд законів. Держава має обов'язок перед кожним поширювати напрацьовані людством знання та прививати культуру прав людини серед широкого загалу. Така діяльність сприяла б засвоєнню цінностей прав людини. В свою чергу права людини в Україні виступили та продовжують виступати свого роду заручниками складних процесів державотворення, об'єктом системних політичних спекуляцій з боку практично усіх політичних сил, що в значній мірі знизило й саму цінність прав людини. В суспільстві та державі продовжує домінувати тоталітарний підхід, яким права людини підміняються політичними груповими категоріями – "нація", "народ", "соціальна справедливість", "пересічний громадянин". Це не випадково адже нинішнє розуміння прав людини людством полягає в односторонньому зв'язку: в аспекті прав людини як правової парадигми людина має лише права і не має обов'язків щодо держави, а держава має лише обов'язки і не має прав щодо людини. Крім того, права людини не мають кордонів, і захист будь-якою державою порушених прав людини в будь-якій державі світу є правомірними [1, с. 13].

В Україні відповідно до Конституції парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини здійснюють Повноважений Верховною Радою з прав людини і його представники на місцях. Уповноважений ВР з прав людини є інститутом позасудового захисту прав і свобод людини. Коло повноважень Уповноваженого з прав людини поширюється на усі випадки порушень громадянських прав і свобод органами виконавчої влади. Він може задати порушення адміністративного провадження стосовно державних службовців, які порушили конституційні права і свободи громадян, має право також перевіряти додержання цих прав в установах пенітенціарної системи (системи установ, у яких відбувають покарання засуджені – тюрми, колонії та інші.), в армії установах МВС.

Механізм реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина призначений для втілення в життя соціальних благ, що закріплені за суб'єктом нормами об'єктивного права [2]. А механізм забезпечення такої реалізації потребує активної діяльності державних органів чи органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян чи їхніх посадових та службових осіб для створення умов гарантування прав, свобод і обов'язків а також для охорони захисту і здійснення певних заходів щодо відновлення порушених прав, свобод і обов'язків.

Слід зазначити, що органи державної влади безпосередньо матимуть можливість ефективно захищати право на життя, та інші права свободи людини і громадянина лише в тому разі якщо вся система захисту прав в Україні розвиватиметься за демократичними, Європейськими стандартами, в основу яких покладено діяльність органів судової влади як найвищої незалежної та остаточної ланки, механізму захисту економічних прав та свобод людини і громадянина[3]. Разом з тим звернення громадян України до правоохоронних органів з метою забезпечення своїх прав та свобод, а також у випадках порушення цих прав тими чи іншими органами державної влади та їхніми посадовими особами дозволяє утворити в межах цілісної системи державної влади одразу декілька дієвих механізмів захисту.

В Україні існує безліч проблем, щодо соціального забезпечення особливо вразливих категорій населення, таких як інвалідів, дітей-сиріт, тощо. Виходячи з вище наведених теоретичних положень можна стверджувати про те, що в Україні не на належному рівні функціонує соціально-правовий механізм забезпечення прав людини на життя, то в цілому забезпечення прав людини і громадянина.

Література

1. Скакун О.Ф Теорія держави і права: підручник. – 4-те вид., допов. і перероб. / О.Ф. Скакун. – К.: Алерта, 2013. – 524 с.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://uk.wikipedia.org/wiki/ Конвенція_про_захист_прав_людини_і_основоположних_свобод](http://uk.wikipedia.org/wiki/Конвенція_про_захист_прав_людини_і_основоположних_свобод).
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та Європейський Суд з прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/159>.